

CUPRINS

PREFAȚĂ	11
CAPITOLUL I. INTRODUCERE. ÎNCADRAREA TEORETICĂ A SUBIECTULUI DE CERCETARE	15
I.1 MENTALITĂȚI ȘI IMAGINAR	16
I.2. IMAGOLOGIE ȘI IMAGINAR ISTORIC	18
I.3. SURSELE ISTORICE, FAPTUL ISTORIC ȘI CONCEPTELE DE BAZĂ. CARE ESTE CONCEPȚIA NOASTRĂ?	19
CAPITOLUL II. TERMINOLOGIA FOLOSITĂ. SURSELE STUDIULUI ȘI RELEVANȚA LOR. METODELE DE CERCETARE	23
II.1. TERMINOLOGIE ȘI PROBLEME DE ABORDARE A SURSELOR	23
II.2. DE CE AM ALES ETNONIMUL „RROMI”? LĂMURIRI LEGATE DE TERMINOLOGIA FOLOSITĂ	27
II.3. DESCRIEREA SURSELOR UTILIZATE	29
II.3.1. Sursele arhivistice	29
II.3.2. Presa veche	31
II.3.3. Istoria orală	33
II.4. METODELE FOLOSITE ÎN CERCETAREA NOASTRĂ	35
CAPITOLUL III. INCURSIUNE ÎN ISTORIOGRAFIA DESPRE RROMI	39
III.1. SCURTĂ INTRODUCERE	39
III.2. ISTORIOGRAFIA EUROPEANĂ	41
III.3. ISTORIOGRAFIA DIN SPAȚIUL ROMÂNESC	47
CAPITOLUL IV. „TIPARUL” RROMULUI DE ASTĂZI	63
IV.1. INTRODUCERE	63
IV.2. IMAGINEA RROMILOR ÎN STUDIILE CONTEMPORANE	63
IV.3. CONCLUZII. DIRECȚIILE NOASTRE DE CERCETARE	68
CAPITOLUL V. CINE SUNT RROMII?	71
V.1. HETEROIDENTIFICAREA ÎNTRE ETICĂ ȘI NECESITATE	71
V.2. TRADIȚIE ȘI ACULTURAȚIE. REPERE ISTORIOGRAFICE	73
V.3. „RROMI”, „ROMI” SAU „ȚIGANI”? REPERE ISTORIOGRAFICE ALE ETNONIMULUI	75
V.4. FRECVENȚA FOLOSIRII TERMENILOR „ROMI”/„ȚIGANI” ÎNTRE 1918-1989	80
V.4.1. Relevanța surselor și prezentarea lor	80
V.4.2. Prezentarea și analiza materialului	81
V.4.3. Concluziile subcapitolului	87
V.5. ONOMASTICA RROMILOR	88
V.5.1. Elemente generale, contemporane	88
V.5.2. Elemente de onomastică tratate în istoriografie	89
V.5.3. Onomastica rromilor hunedoreni între 1918-1939	92
V.5.4. Onomastica rromilor hunedoreni în plin război	95
V.5.5. Onomastica rromilor hunedoreni după 23 August	97

V.5.6. Concluziile subcapitolului	99
V.6. NEAMURILE DE RROMI	100
V.6.1. Ocupații și meserii actuale, categorisiri ale neamurilor	100
V.6.2. Neamurile de rromi și ocupațiile lor de-a lungul timpului. Incursiune în istoriografie	103
V.6.2.1. Rromii/țigani în Transilvania în secolul al XIX-lea	110
V.6.3. Ocupații și meserii ale rromilor hunedoreni între 1918-1939	116
V.6.4. Ocupații și meserii ale rromilor hunedoreni în plin război	119
V.6.5. Ocupații și meserii ale rromilor hunedoreni după 23 August	122
V.6.6. Concluzii	124
V.6.7. Lăutarii rromi – o excepție pozitivă?	126
V.6.7.1. Imaginea actuală a lăutarului, reflectată în surse	127
V.6.7.2. Lăutari și instrumente. Schiță istorică	130
V.6.7.3. Respectul față de lăutar - o atitudine ambiguă?	135
V.6.7.4. Lăutarul rrom – talent cu „floricele” și memorie bună	138
V.6.7.5. Talentul lăutarilor – excepție sau regulă?	140
V.6.7.6. Lăutari hunedoreni între 1918-1989	142
V.6.7.7. Concluzii. Lăutarii rromi hunedoreni	146
V.6.7.8. Interpretări extinse. Lăutarii și riscurile etichetelor pozitive. Falsă „predestinare” și pericolul „reversului monedei”	146
CAPITOLUL VI. ALTERI HUNEDORENI – O SCHIȚĂ IMAGOLOGICĂ NECESARĂ.	
CINE ERAU „CEILALȚI”?	151
VI.1. SCURTĂ INTRODUCERE ȘI TERMINOLOGIE FOLOSITĂ	151
VI.1.1. Minoritățile etnice în Hunedoara între două războaie mondiale (1918-1939)	154
VI.1.2. Minoritățile etnice în Hunedoara în plin război	158
VI.1.3. După 23 August – „Pacificare etnică” forțată?	159
VI.1.4. Concluziile subcapitolului	161
VI.2. GERMANII	162
VI.2.1. Între două războaie mondiale	162
VI.2.1.1. Concluzii parțiale	166
VI.2.2. În plin război	166
VI.2.2.1. Concluzii parțiale	168
VI.2.3. După 23 August	169
VI.2.4. Concluziile subcapitolului	170
VI.3. EVREII	172
VI.3.1. Între două războaie mondiale	172
VI.3.1.1. Concluzii parțiale	178
VI.3.2. În plin război	179
VI.3.2.1. Concluzii parțiale	182
VI.3.3. După 23 August	183
VI.3.4. Concluziile subcapitolului	184
VI.4. UNGURII	186
VI.4.1. Între două războaie mondiale	186
VI.4.1.1. Concluzii parțiale	190
VI.4.2. În plin război	191

VI.4.2.1. Concluzii parțiale	194
VI.4.3. <i>După 23 August</i>	194
VI.4.4. <i>Concluziile subcapitolului</i>	196
VI.5. SECTANȚII	199
VI.5.1. <i>Între două războaie mondiale</i>	199
VI.5.1.1. Concluzii parțiale	204
VI.5.2. <i>În plin război</i>	205
VI.5.2.1. Concluzii parțiale	207
VI.5.3. <i>După 23 August</i>	207
VI.5.4. <i>Concluziile subcapitolului</i>	210
VI.6. ALTERII POLITICI HUNEDORENI. ABORDARE GENERALĂ ȘI ARGUMENTAȚIE	211
VI.6.1 COMUNIȘTI	213
VI.6.1.1. <i>Între două războaie mondiale</i>	213
VI.6.1.1.1. Concluzii parțiale	217
VI.6.1.2. <i>În plin război și Momentul 23 August</i>	218
VI.6.1.3. <i>Concluziile subcapitolului</i>	219
VI.6.2. LEGIONARII	221
VI.6.2.1. <i>Între două războaie mondiale</i>	221
VI.6.2.1.1. Concluzii parțiale	224
VI.6.2.2. <i>În plin război</i>	224
VI.6.2.2.1. Concluzii parțiale	227
VI.6.2.3. <i>După 23 August</i>	227
VI.6.2.4. <i>Concluziile subcapitolului</i>	228
VI.7. CONSTRUCȚIA IDENTITARĂ ROMÂNEASCĂ	229
VI.7.1. <i>A fi un bun cetățean / un bun român</i>	229
VI.7.1.1. <i>Între două războaie mondiale</i>	229
VI.7.1.1.1. Concluzii parțiale	234
VI.7.1.2. <i>În plin război</i>	236
VI.7.1.2.1. Concluzii parțiale	237
VI.7.1.3. „Omul nou” după 23 August	238
VI.7.1.4. <i>Concluziile subcapitolului</i>	241
VI.7.2. <i>Propagandă națională și cenzură</i>	242
VI.7.2.1. <i>Între două războaie mondiale</i>	242
VI.7.2.1.1. Concluzii parțiale	248
VI.7.2.2. <i>În plin război</i>	249
VI.7.2.2.1. Concluzii parțiale	254
VI.7.2.3. <i>După 23 August</i>	254
VI.7.2.4. <i>Concluziile subcapitolului</i>	260
VI.8. ALTERI SOCIALI: OAMENII „SIMPLI” ȘI „INTELIGHENȚIA” ORAȘELOR	260
VI.8.1. <i>Concluziile subcapitolului</i>	265
VI. 9. CONCLUZIILE CAPITOLULUI	267
CAPITOLUL VII. RROMII HUNEDORENI ÎNTRE 1918-1989. PROFIL ȘI IMAGINE	271
VII.1. CONDIȚII DE TRAI ȘI EDUCAȚIE	271
VII.1.1. <i>Condiții de trai ale rromilor. Perspectiva generală actuală</i>	271

VII.1.2. Scurtă analiză a „istoriografiei robiei”	273
VII.1.3. Condițiile de trai ale hunedorenilor între două războaie mondiale	277
VII.1.4. Condițiile de trai ale rromilor între două războaie mondiale	283
VII.1.5. Condițiile de trai ale hunedorenilor în plin război	289
VII.1.6. Condițiile de trai ale rromilor în plin război	292
VII.1.7. Condițiile de trai ale hunedorenilor după 23 August	295
VII.1.8. Condițiile de trai ale tovarășilor rromi după 23 August	298
VII.1.9. Rromii și educația. Schiță actuală și istoriografică	300
VII.1.10. Rromii și educația între 1918-1989. „Fiu de țigan” - o „cauză” a neșcolarizării?	305
VII.1.11. Concluziile subcapitolului	310
VII.1.11.1. Condițiile de trai ale rromilor	310
VII.1.11.2. Rromii și educația	313
VII.1.11.3. Concluzii cumulate, raportate la profil și imagine	315
VII.2. GEOGRAFII SIMBOLICE ALE MARGINALITĂȚII.	318
VII.2.1. Imaginea contemporană și repere istoriografice	318
VII.2.2. Periferie și marginalitate între 1918 și 1944	322
VII.2.3. Periferie și marginalitate după 23 August	326
VII.2.4. Concluziile subcapitolului	329
VII.3. INFRAȚIONALITATEA. INFRAȚIUNI „CIVILE” ȘI ÎMPOTRIVA STATULUI.	332
VII.3.1. Infraționalitatea rromilor. Perspectiva actuală. „Țiganul hoț” – un pleonasm?	332
VII.3.2. Infracționi și infracțiuni între două războaie mondiale	334
VII.3.3. Infracțorii țigani, între două războaie mondiale.	341
VII.3.4. Infraționalitatea în Hunedoara în plin război	348
VII.3.5. Infracțorii rromi hunedoreni în plin război	352
VII.3.6. Infraționalitatea în Hunedoara după 23 August	355
VII.3.7. Infraționalitatea în rândul rromilor după 23 August. Infracțorii majori și minori.	358
VII.3.8. Concluziile subcapitolului	363
VII.4. VAGABONDAJ, NOMADISM ȘI MIȘCĂRI DE POPULAȚIE	368
VII.4.1. Nomadismul văzut astăzi	368
VII.4.2. Nomadismul rromilor în istoriografia de specialitate: emblemă și problemă. Tipuri de organizare a comunităților	370
VII.4.2. Nomadism, vagabondaj și mișcări de populație. Eterogenitate etnică în Hunedoara interbelică	383
VII.4.3. Rromii nomazi între două războaie mondiale	387
VII.4.4. Mișcări de populație în plin război	390
VII.4.5. Rromii în plin război. Deportările	393
VII.4.5.1. Premisele teoretice ale deportărilor în istoriografie	393
VII.4.5.2. Deportările rromilor în Transnistria. Prezentare generală	397
VII.4.5.3. Deportările rromilor reflectate în documentele hunedorene	404
VII.4.6. Mișcări de populație și vagabondaj după 23 August	410
VII.4.7. Nomadismul rromilor după 23 August	413
VII.4.8. Concluziile subcapitolului	415
VII.5. IGIENĂ, SĂNĂTATE ȘI SALUBRITATE	420
VII.5.1. Imaginea prezentului	420
VII.5.2. Societatea hunedoreană între 1918-1944. Igienă, servicii sanitare și salubritate	421

VII.5.3. Rromii hunedoreni între 1918-1944. Igienă, servicii sanitare și salubritate	425
VII.5.4. Societate hunedoreană. Igienă, salubritate și servicii sanitare după 23 August	427
VII.5.5. Rromii hunedoreni: igienă, servicii sanitare și salubritate după 23 August	429
VII.5.6. Concluziile subcapitolului	431
VII.6. RROMII - ÎN CĂUTAREA UNEI RELIGII	433
VII.6.1. „Religiile” rromilor. Schiță a prezentului	433
VII.6.2. „Religiile” și religiozitatea rromilor în istoriografie	434
VII.6.3. Apartenența religioasă a rromilor hunedoreni între 1918-1989	441
VII.6.4. Concluziile subcapitolului	447
VII.7. LIMBA VORBITĂ DE RROMI	449
VII.7.1. Limba rromani. Discuțiile din contemporaneitatea imediată	449
VII.7.2. Incursiune în istoriografie	451
VII.7.3. Problematika limbii vorbite de către rromii hunedoreni, între 1918-1989	457
VII.7.4. Concluziile subcapitolului și interpretări extinse	460
VII.8. MORALITATE ȘI IMORALITATE: PROSTITUȚIE, ALCOOLISM, CERȘETORIE	462
VII.8.1. Imaginea actuală a rromilor	462
VII.8.2. Prostituția și femeile rrome între 1918-1989	463
VII.8.2.1. Concluziile subcapitolului	469
VII.8.3. Hunedoreni, rromii și alcoolul	471
VII.8.3.1. Concluziile subcapitolului	476
VII.8.4. Rromi și cerșetori în Hunedoara	479
VII.8.4.1. Imaginea istoriografică a „țiganului cerșetor”	480
VII.8.4.2. Cerșetori și rromi în Hunedoara între 1918-1989	482
VII.8.4.3. Concluziile subcapitolului	487
VII.9. CONCLUZIILE CAPITOLULUI	488
CAPITOLUL VIII. CONCLUZII CUMULATE ȘI INTERPRETĂRI EXTINSE. PROFILUL ȘI IMAGINEA RROMILOR ÎN MENTALUL COLECTIV HUNEDOREAN ÎNTRE ANII 1918-1989	493
ANEXE	511
BIBLIOGRAFIE	551